

РЪКОВОДСТВО

за устойчиво управление на постоянно затревени
площи в местообитания на царския орел в ключови
зони от „Натура 2000“ в България

Изготвили от ДФЗ
Лилия Ангелова и
Станислав Роснев

РЪКОВОДСТВО

за устойчиво управление на постоянно затревени
площи в местообитания на царския орел в ключови
зони от „Натура 2000“ в България

*Изисквания за допустимост на постоянно затревени
площи по схели и терки, базирани на площ*

*Обща селскостопанска политика на Европейския съюз
за периода 2014 – 2020 г.*

София, 2017

Проект „Възстановяване и устойчиво управление на хранителни местообитания на царския орел в ключови зони от Натура 2000 в България“ по програмата LIFE

www.LANDforLIFE.org

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	1. Цел на ръководството / 4 стр. 2. За проекта / 5 стр. 3. Списък на съкращенията / 7 стр. 4. Основни термини / 8 стр.
II. Общи и специални условия за допустимост за подпомагане на постоянно затревените площи	1. Критерии за класифициране на земеделските площи / 10 стр. 2. Неземеделски площи (недопустими за подпомагане) / 10 стр. 3. Видове постоянно затревени площи / 10 стр. 4. Условия за допустимост за подпомагане на постоянно затревените площи / 10 стр. 5. Специални условия за допустимост за подпомагане на площи, заявени по мерки от ПРСР 2007-2013 и ПРСР 2014-2020 / 11 стр. 6. Допустими за подпомагане елементи на заобикалящата среда / 11 стр.
III. Проверки на място	1. Общи принципи / 13 стр. 2. Обявяване на проверките на място / 13 стр. 3. График на проверките на място / 13 стр. 4. Елементи на проверките на място / 13 стр. 5. Доклад за проверките / 13 стр. 6. Извършване на проверка на място / 14 стр. 7. Уведомяване за резултата от проверката на място / 14 стр. 8. Подаване на възражения / 14 стр.
IV. Кръстосано съответствие	1. Общи принципи / 15 стр. 2. Заинтересовани кандидати / 15 стр. 3. Информация за кандидатите / 16 стр. 4. Прилагане на административна санкция / 16 стр.
V. Специфични изисквания към постоянно затревените площи по схеми и мерки за подпомагане, базирани на площ	1. Схема за единно плащане на площ (СЕПП) / 18 стр. 2. Схема за преразпределително плащане (СПП) / 18 стр. 3. Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда - зелени директни плащания (ЗДП) / 18 стр. 4. Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014-2020 / 19 стр. 5. Мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014-2020 / 20 стр. 6. Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014-2020 / 20 стр. 7. Мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014-2020 / 21 стр.
VI. Приложения	1. Приложение 1 – Неземеделски площи (недопустими за подпомагане) / 23 стр. 2. Приложение 2 – Видове постоянно затревени площи / 27 стр. 3. Приложение 3 – Допустими за подпомагане линейни елементи / 28 стр. 4. Приложение 4 – Правила за кръстосано съответствие / 30 стр. 5. Приложение 5 – Специфични изисквания по М 10 (код АКП 1) / 38 стр. 6. Приложение 6 – Специфични изисквания по М 10 (код АКК 1) / 39 стр. 7. Приложение 7 – Специфични изисквания по М 10 (код АК 5) / 40 стр. 8. Приложение 8 – Специфични изисквания по М 10 (код АК 6) / 41 стр. 9. Приложение 9 – Специфични изисквания по М 11 (код БРП 2) / 42 стр. 10. Приложение 10 – Специфични изисквания по М 11 (код БР 11) / 43 стр. 11. Приложение 11 – Специфични изисквания по М 12 (ограничения за ПЗП – група А) / 44 стр. 12. Приложение 12 – Приложимо законодателство / 45 стр.

© Ръководство за устойчиво управление на постоянно затревени площи в местообитания на царския орел в ключови зони от „Натура 2000“ в България

© Автори на снимките: Светослав Спасов, Георги Стоянов, Димитър Градинаров, Йордан Христов, Георги Попгеоргиев;

© Снимков архив – ДФЗ

I. Въведение

1. Цел на ръководството

Настоящото ръководство е създадено от Българско дружество за защита на птиците (БДЗП) с експертната помощ на служители, извършващи проверки на място от Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция по проект „Възстановяване и устойчиво управление на хранителни местообитания на царския орел в ключови зони от НАТУРА 2000 в България“ (LIFE14 NAT/ BG/001119), финансиран по програмата LIFE на Европейския съюз. Ръководството има за цел да събере на едно място и да обясни по нагледен начин изискванията за допустимост, заложи в нормативните актове, които се следят при проверките на място и на които трябва да отговарят постоянно затревените площи, така че за тях да се получи подпомагане по схемите и мерките, базирани на площ през новия програмен период на ОСП 2014-2020 г. **На първо място** са изброени общите и специални условия за допустимост за подпомагане на постоянно затревените площи, съгласно европейското и национално законодателство, като в Приложение 1 са дадени нагледни примери за неземеделски площи (недопустими за подпомагане); в Приложение 2 са разграничени видовете постоянно затревени площи според начина на поддържането им; в Приложение 3 са дадени примери за допустими за подпомагане елементи на заобикалящата среда, когато са част от заявената за подпомагане площ. **На второ място** са разгледани общите принципи на проверките на място, като е обхванат целия процес – от обявяването на проверката на място и нейното извършване, до издаването на доклада с резултатите и реда за подаване на възражения от страна на кандидатите. **На трето място** (в Приложение 4) е изложена подробна информация за правилата на кръстосаното съответствие, които кандидатите, получаващи плащания по схемите и мерките на Общата селскостопанска политика, трябва да изпълняват в зависимост от условията за приложимост на изискванията за тяхното стопанство, както и правилата за налагане на административна санкция, когато тези изисквания не се изпълняват. **На четвърто място** са изброени специфичните изисквания за постоянно затревените площи по отделните схеми и мерки за подпомагане базирани на площ (Приложения 5 – 11), които кандидатите следва да изпълняват и които се контролират при проверките на място от страна на ДФ „Земеделие“. **На последно място** (в Приложение 12) е даден пълен списък на приложимото европейско и национално законодателство, с което всеки кандидат следва да се запознае и да спазва, за да получи пълния размер на подпомагането по схеми и мерки, базирани на площ на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз за периода 2014-2020 г. Така структурирано ръководството има за цел да е в помощ на земеделските стопани, проверяващите служители на място, лицата извършващи фотоинтерпретация, както и на операторите на Системата за идентификация на земеделските парцели. То цели да даде насоки за управление на затревените площи, за да се подпомогне общото разбиране и прилагане на изискванията за допустимост. Ръковод-

ството чрез илюстрираните примери и дадените разяснения не претендира за изчерпателност на критериите при определянето на дадена площ за допустима или не. Това се определя от приложените европейски и национални нормативни актове в сила.

Клауза за изключване на отговорност

Екипът, изготвил ръководството отказва да поеме каквато и да е наказателна отговорност за настоящия текст.

Настоящият материал представлява:

- *Информация с общ характер, която няма за цел да разглежда конкретните обстоятелства около дадено лице или обект.*

- *Извадка от приложимото европейско и национално законодателство и други наръчници и ръководства, актуални към 1 март 2017 г., като за единствено автентични се считат правните актове, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и официално издание на Държавен вестник на Република България.*

- *Не е нормативен акт или юридически обвързващ документ.*

Възпроизвеждането и превода на Ръководството са разрешени, при условие че източникът се споменава надлежно и не се нанасят каквито и да е промени в текста.

2. За проекта

Проектът „Възстановяване и устойчиво управление на хранителни местообитания на царския орел в ключови зони от Натура 2000 в България“ (LIFE14 NAT/BG/001119), с кратко заглавие: “Земя за царския орел”, се фокусира върху една от най-редките птици, не само в България, но и по света. Усилията на проекта са съсредоточени върху една от основните заплахи за вида – деградацията и загубата на хранителни местообитания. Целта на проекта е възстановяване и подобряване на пасищата и ливадите, които са ловна територия на царския орел в най-важните за него защитени зони от Националната екологичната мрежа, които са част и от Европейската мрежа Натура 2000.

Основните дейности по проекта насочени към възстановяване и подобряване на тревните местообитания са следните:

1. Възстановяване на разорани пасища чрез възстановяване на тревната растителност по естествен път или чрез засяване на местни тревни видове.

2. Възстановяване на обрасли с храсти пасища. Премахване на част от нежеланата растителност с цел поддържане на мозаечно местообитание и голямо биоразнообразие, като в същото време тези затревени площи да отговарят на критериите за допустимост за подпомагане по схемите и мерките базирани на площ на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз за периода 2014 – 2020 г.

3. Устойчиво управление на възстановените затревени площи чрез паша на домашни животни или косене за сено.

В рамките на проекта ще се тестват модели за управление на пасища в Натура 2000, на чиято база ще се изготвят препоръки

към бъдещите планове за управление на Natura 2000 зоните. Чрез демонстрирането на модел за устойчиво управление на пасища, проектът цели да окуражи фермерите да поддържат разнообразни мозаечни местообитания, богати на животни, част от които са важен хранителен ресурс за царските орли, а други са редки и застрашени от изчезване.

Целевите райони на проекта са Защитени зони от мрежата Natura 2000: Сакар, Дервентски възвишения, Западна Странджа, Адама – Тунджа, Каменски баир и Сините камъни – Гребенец.

Продължителността на проекта е 5 години (01.09.2015 – 31.08.2020). Проектът се изпълнява от Българско дружество за защита на птиците в партньорство с 10 фермерски организации от Югоизточна България и експертна помощ от Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция.

Чрез изготвяне на **ръководство**, в което да са събрани всички изисквания за допустимост на които трябва да отговарят постоянно затревените площи, така че за тях да се получи подпомагане по схеми и мерки, базирани на площ, проектът цели да повиши информираността на фермерите относно управлението на затревени площи и да насърчи устойчивото им ползване за паша на домашни животни и косене, като алтернатива на тяхното разораване за целите на интензивното земеделие или изоставянето им и обрастване с нежелана растителност. Традиционното ползване на пасищата и ливадите съхранява в най-голяма степен мозаечността на местообитанията и организмите, които зависят от тях, в това число и на царския орел.

Разнообразието на различни храстово-гървесни структури е важен компонент, който трябва да се вземе предвид при дейностите по управление на пасищата. Най-благоприятно е управление, при което има наличие на единични храсти, така и на ивици гървета и храсти, мозайки от тях, а също и храстови комплекси с големина до 100 кв. метра. Подобно управление създава условия за обитаване от много по-голям брой видове, всеки със специфичните си изисквания към средата.

Пълното (100%) премахване на храстите и гърветата от постоянно затревените площи е пагубно, както за дивите животни, които ги обитават, така и за качеството и устойчивостта на пасището като ресурс за изхранване на селскостопански животни. Опазването на биоразнообразието и прилагането традиционните методи за паша и косене на постоянно затревените площи са от полза както за фермерите, така и за природата.

3. Списък на съкращенията

БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БДЗП	Българско дружество за защита на птиците
ВПС	Висока природна стойност
ДВ	Държавен вестник
ДЗС	Схема за дребни земеделски стопани
Дка	Декар (10 декара = 1 хектар)
ДФЗ-РА	Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИК по БУЛСТАТ	Единен идентификационен код по БУЛСТАТ
ЕРД	Едър рогат добитък
ЕС	Европейския съюз
ЕТ	Едноличен търговец
ЖЕ	Животинска единица
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗДП	Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда – зелени директни плащания
ЗИУ	Законоустановено изискване за управление
ЗПЗП	Закон за подпомагане на земеделските производители
ИСАК	Интегрирана система за администриране и контрол
Код 314 000	Постоянни или временни пасища за паша на животни
Код 315 000	Ливади за косене
Код 316 000	Постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене
М10	Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014-2020
М11	Мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014-2020
М12	Мярка 12 „Плащания по Natura 2000 и Рамковата директива за водите от ПРСР 2014-2020
М13	Мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014-2020
МЗС	Схема за млади земеделски стопани
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
НС	Национален стандарт за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние
НУЗ	Нитратно уязвима зона
ОЗ	Обработваема земя
ОСП	Обща селскостопанска политика на Европейския съюз
Памук	Специално плащане за култура – памук
ПЗП	Постоянно затревени площи
ПМС	Постановление на министерски съвет
ПРЗ	Продукти за растителна защита
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
СЕПП	Схема за единно плащане на площ
СИЗП	Система за идентификация на земеделските парцели
СПП	Схема за преразпределително плащане
ТН	Трайно насаждане
ТСЕ	Трансмисивни спонгиозни енцефалопатии
УРН	Уникален регистрационен номер на кандигата в ИСАК
ха	Хектар (1 хектар = 10 декара)
ЮЛ	Юридическо лице

4. Основни термини

1. „*земеделски стопанин*“ (кандидат) означава физическо или юридическо лице, или група физически или юридически лица, чието стопанство се намира на територията на страната и което осъществява земеделска дейност.
2. „*земеделско стопанство*“ означава всички използвани за земеделски дейности и управлявани от земеделски стопанин единици, които се намират на територията на страната.
3. „*земеделска площ*“ означава площ, която е заета от обработваема земя, постоянно затревени площи или трайни насаждения.
4. „*обработваема земя*“ означава земя, която се обработва за производството на култури, или площи, които са на разположение за производството на култури, но оставени под угар, независимо от това дали на тази земя са разположени оранжерии или подвижни или неподвижни навеси.
5. „*трайни насаждения*“ означава култури, за които не се прилага сеитбооборот, различни от постоянно затревените площи, които заемат земята в продължение на пет или повече години и дават реколта многократно, включително разсадници и дървесни култури с кратък цикъл на ротация.
6. „*постоянно затревена площ*“ означава земя, използвана за отглеждане на трева или други тревни фуражи, естествено растящи (саморазсадени) или чрез култивирание (изкуствено засети), които не са били включени в сеитбооборота на стопанството в продължение на пет години или повече; то може да включва други подходящи за паша видове, като храсти и/или дървета, при условие че тревата и другите фуражи остават преобладаващи.
7. „*хектар, отговарящ на условията за подпомагане*“ означава всяка земеделска площ от стопанството, която се използва за земеделска дейност; Площите се считат за хектари, отговарящи на условията за подпомагане, само ако съответстват на определеното за хектар, отговарящ на условията за подпомагане, през цялата календарна година, освен в случай на непреодолима сила или извънредни обстоятелства.
8. „*земеделска дейност*“ означава:
- производството, отглеждането или култивирането на селскостопански продукти, включително прибирането на реколтата, гоенето, развъждането на животни и отглеждането на животни за селскостопански цели;
 - поддържането на земеделска площ в състояние, което да я прави подходяща за паша или обработване без подготвителни действия, които са извън рамките на обичайните земеделски методи и машини.
9. „*неспазване*“ означава:
- по отношение на критериите за допустимост, ангажиментите или други задължения, свързани с условията за предоставяне на подпомагането, всяко неспазване на тези критерии за допустимост, ангажименти или други задължения; или
 - по отношение на кръстосаното съответствие, неспазването на законоустановените изисквания за управление и стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, или на поддържането на постоянни пасища.
10. „*установена площ*“ означава площта, която отговаря на всички критерии за допустимост или други задължения, свързани с условията за предоставяне на подпомагането.
11. „*физически блок*“ е непрекъсната площ земя, ограничена от трайни топографски елементи.
12. „*блок на земеделското стопанство*“ е физически блок или част от него, регистриран в Системата за идентификация на земеделските парцели, притежаващ уникална идентификация и стопанисван от един земеделски стопанин.

13. „*земеделски парцел*“ означава непрекъснатата част от земя, предмет на деклариране от даден земеделски стопанин, която не включва повече от една култура.
14. „*схемите за директно плащане на площ*“ означава:
- 1) Схема за единно плащане на площ (СЕПП)
 - 2) Схема за преразпределително плащане (СПП)
 - 3) Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда – зелени директни плащания (ЗДП)
 - 4) Схема за млади земеделски стопани (МЗС)
 - 5) Схеми за обвързано с производството подпомагане (плащане на хектар)
 - 6) Специално плащане за култура – памук (Памук)
 - 7) Схема за дребни земеделски стопани (ДЗС)
15. „*мерки за подпомагане на площ*“ означава мерки от ПРСР, при които подпомагането се основава на размера на декларираната площ:
- 1) Марка 214 „Агроекологични плащания“ от ПРСР 2007 – 2013
 - 2) Марка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020
 - 3) Марка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020
 - 4) Марка 12 „Плащания по Natura 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020
 - 5) Марка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020
16. „*екологично чувствителни постоянно затревени площи*“ по реда на чл. 45 от Регламент (ЕС) № 1307/2013 са всички постоянно затревени площи, намиращи се в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).
17. „*позаечно разположение*“ има, когато храстите и дърветата са с недопирани се корони, с гъстота, позволяваща безпрепятствено преминаване на животни при пашуване или безпрепятствено косене, и когато единичните обекти са пог 100 кв.м, с пълтна тревна покривка между тях.
18. „*животинска единица*“ са единиците, определени в Приложение II „Коефициенти на преобразуване на животните в животински единици“, посочени в чл. 9, параграф 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 808/2014 на Комисията от 17 юли 2014 г. за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ОВ L, бр. 227 от 31 юли 2014 г.), както следва:
- а) бикове, крави и други животни от рода на есрия рогат добитък на възраст над две години и животни от семейство коне на възраст над шест месеца – 1,0 ЖЕ;
 - б) животни от рода на есрия рогат добитък на възраст от шест месеца до две години – 0,6 ЖЕ;
 - в) животни от рода на есрия рогат добитък на възраст под шест месеца – 0,4 ЖЕ;
 - г) животни от рода на овцете и козите – 0,15 ЖЕ.
19. „*пасищни животни*“ са говеда, бивоци, овце и кози, както и еднокопитните животни – коне, магарета, мулета и катъри. За пасищни животни се смятат и свинете от източнобалканската порода и нейните кръстоски, които се отглеждат съгласно изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

II. Общи и специални условия за допустимост за подпомагане на постоянно затревените площи

1. Критерии за класифициране на земеделските площи

Како земеделски площи се класифицират тези части от територията на страната, които:

1. притежават природни дадености, правещи ги пригодни за извършване на земеделска дейност;
2. са включени в Системата за идентификация на земеделските парцели по чл. 30, ал. 2, т. 2 ЗПЗП като част от физически блокове земеделски площи;
3. могат да бъдат използвани за извършване на земеделска дейност съгласно действащото в страната законодателство.

2. Неземеделски площи (недопустими за подпомагане)

Не са земеделски площи:

1. необработваемите площи – храсти и затревени площи, дерета, оврази, полски пътици, прокари и просеки;
2. териториите, заети от гори, с изключение на горски територии, за които са издадени разрешителни за паша по чл. 50, т. 5 от Закона за защитените територии, или горските територии, определени по реда на чл. 123 от Закона за горите;
3. урбанизираните територии – градски структури, застроени площи извън населените места и зоните за спорт и отдих;
4. водните площи – реки и речни корита, езера, язовири, блата, канали и гранични водни площи;
5. нарушените терени – кариери, открити рудници и табани, сметница и хвостохранилища;
6. транспортната инфраструктура – пътицата с трайна настилка и прилежащите към тях територии, железопътни линии и прилежащите към тях територии;
7. голи и ерозирани терени – заети от пясъци, чакъл и голи скали.

3. Видове постоянно затревени площи

Постоянно затревените площи според начина на поддържането им са:

1. **постоянни или временни пасища за паша на животни (код 314 000)** – това са постоянно затревени площи с плътна тревна покривка, които се ползват за паша на селскостопански животни;
2. **ливади за косене (код 315 000)** – това са постоянно затревени площи с плътна тревна покривка, които се ползват за добив на сенаж или сено чрез коситба;
3. **постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене (код 316 000)** – това са постоянно затревени площи, върху които не се осъществяват производствени дейности (паша или коситба), но се поддържат в състояние, което ги прави пригодни за извършване на паша или косене чрез извършване на минимални дейности.

4. Условия за допустимост за подпомагане на постоянно затревените площи

Допустими за подпомагане, по схеми и мерки базирани на площ, са постоянно затревените площи, за които са изпълнени следните условия:

1. Върху тях е извършвана земеделска дейност през текущата година

1) **За постоянни или временни пасища за паша на животни (код 314 000)**, земеделска дейност означава площите да са ползвани за паша на селскостопански животни и/или да са поддържани чрез коситба;

2) **За ливадите за косене (код 315 000)**, земеделска дейност означава площите да са поддържани чрез коситба и/или да са ползвани за паша на селскостопански животни, като следва да е осигурена максимална височина на тревостоя до 0,7 м във всеки момент на годината;

3) **За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене (код 316 000)**, земеделска дейност означава да е извършена поне една от следните минимални дейности: подгряване на тревата и/или премахване на плевели и храсти; почистване и обработка с хербициди, като следва да е осигурена максимална височина на тревостоя до 0,35 м във всеки момент на годината.

2. **Върху тях има не повече от 100 броя дървета и/или храсти на хектар** с височина над 0,5 м (за клек и хвойна – независимо от височината), които са с мозаечно разположение.

3. **Върху тях има мозаечно разположени сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени, които заемат не повече от 10 % от общата площ на пасището, след изключване на неподходящите за подпомагане площи с размери над 100 кв. м.**

5. **Специални условия за допустимост за подпомагане на площи, заявени по мерки от ПРСР 2007 – 2013 и ПРСР 2014 – 2020**

1. За подпомагане по мярка 214 „Агроекологични плащания“ от ПРСР 2007 – 2013 г. – по мярка „Управление на земеделски земи с висока природна стойност“, и по мярка „Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност“ от мярка 10 „Агроекология и климат от ПРСР 2014 – 2020 г. са допустими:

1) постоянни пасища, ако повече от 100 кв. м от заявената площ на земеделския парцел попадат в земи с висока природна стойност;

2) необработваеми площи – храсти и затревени територии, които отговарят едновременно на следните условия:

а) повече от 100 кв. м от заявената площ на земеделския парцел са в земи с висока природна стойност;

б) не повече от 25 % от площта на парцела са заети от мозаечно разположени дървета, храсти, скали и други трайно неподходящи за подпомагане площи с единична площ под 100 кв. м.

2. За подпомагане по мярка 12 „Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите от ПРСР 2014 – 2020 г. са допустими постоянни пасища, в които не повече от 25 % от площта на парцела са заети от мозаечно разположени дървета, храсти, скали и други трайно неподходящи за подпомагане площи, които са с единична площ под 100 кв. м.

6. Допустими за подпомагане елементи на заобикалящата среда

Допустими за подпомагане са следните линейни елементи на заобикалящата среда, които са резултат на човешка дейност и са част от заявената за подпомагане земеделска площ:

„Мозаечно разположение“ има, когато храстите и дърветата са с неопиращи се корони, с гъстота, позволяваща безпрепятствено преминаване на животни при пашване или безпрепятствено косене, и когато единичните обекти са под 100 кв. м, с плътна тревна покривка между тях.

„Трайно неподходящи за подпомагане“ са земеделските площи, заети от дървесна или храстовидна растителност, сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени. Когато тези площи са компактно разположени и заемат, заедно или поотделно, повече от 100 кв.м., трябва да бъдат предварително изключени при подаване на заявлението за подпомагане.

Важно! Не са допустими за подпомагане постоянно затревени площи или тези части от тях, за които при проверка на място се установи, че са били изгорени, освен когато ползвателят на площта представи документ от компетентна структура на Министерството на вътрешните работи за осигуряване на пожарна безопасност, че пожарът е резултат на природно явление или на действия на други лица.

Виж Приложение 1 –
Неземеделски площи
(недопустими за подпомагане)

Виж Приложение 2 –
Видове постоянно затревени площи

Важно! Линејните елементи на заобикалящата среда се вклучват в подлежащата на подпомагане площ, когато тяхната ширина не надхвърля 2 м, с изключение на елементите, които подлежат на опазване согласно националните стандарти за поддржане на земята в добро земеделско и еколошко състояние, одобрени със заповед на министъра на земеделието и храните.

Виж Приложение 3 – Допустими за подпомагане линејни елементи

1. живи плетове – редици от храсти, понякога с редици от гървета в средата;
2. каменни стени – направени от човека структури от камъни или тухли и строителен разтвор;
3. гървета в редица;
4. гървета в група;
5. синори (полски граници), върху които не се произвежда земеделска продукция;
6. тераси;
7. канали, вклучително открити водни басейни за целите на напояването или отводняването;
8. буферни ивици по протежението на водни басейни.

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1307/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета;
2. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 809/2014 НА КОМИСИЯТА от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие;
3. ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 640/2014 НА КОМИСИЯТА от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие;
4. НАРЕДБА № 2 от 17.02.2015 г. за критериите за допустимост на земеделските площи за подпомагане по схеми и мерки за плащане на площ.

III. Проверки на място

1. Общи принципи

Проверките на място се извършват по такъв начин, че да гарантират ефективна проверка на:

- точността и пълнотата на информацията в заявлението за подпомагане;
- спазването на всички критерии за допустимост, ангажименти и други задължения за всяка декларирана схема или мярка за подпомагане, условията, при които се предоставя подпомагане или освобождаване от задължения;
- изискванията и стандартите, отнасящи се до кръстосаното съответствие.

2. Обявяване на проверките на място

Проверките на място може да се обявяват, при условие че това не е в разрез с тяхната цел или ефективност. Обявяването е строго ограничено до минималния необходим период от време и не надвишава 14 дни.

При проверки на място, свързани с живи животни, обявяването не може да надвишава 48 часа, освен в надлежно обосновани случаи. Освен това когато законодателството, приложимо по отношение на изискванията и стандартите, свързани с кръстосаното съответствие, изисква проверката на място да не се обявява, тези правила се прилагат и в случаи на проверки на място, свързани с кръстосаното съответствие.

3. График на проверките на място

Проверките на място се извършват кампанийно в периода юни – ноември в годината на кандидатстване.

За целите на мерките за подпомагане на площ, проверките на място се разпределят в рамките на годината въз основа на анализ на рисковете, свързани с различните ангажименти по всяка мярка. С проверките на място се проверява спазването на всички критерии за допустимост, ангажименти и други задължения по схемите за помощ или мерките за подпомагане, за които е избран даден кандидат.

Когато някои критерии за допустимост, ангажименти и други задължения могат да бъдат проверени единствено през конкретен период от време, проверките на място може да изискват допълнителни посещения на по-късна дата.

4. Елементи на проверките на място

Проверките на място обхващат всички земеделски парцели, за които е поискано подпомагане по схеми/мерки за подпомагане на площ. Това включва установяването/измерването на площта и проверка на критериите за допустимост, ангажиментите и другите задължения по отношение на площта, декларирана от кандидата согласно схемите/мерките за подпомагане на площ.

5. Доклад за проверките

За всяка проверка на място се изготвя доклад за проверка, който дава възможност да се прегледат детайлите на извършените проверки и да се направят заключения относно спазването на критериите за допустимост, ангажиментите и другите задължения.

В доклада се посочват по-специално:

- проверените схеми/мерки за подпомагане;
- присъстващите лица;
- проверените земеделски парцели, измерените земеделски парцели, включително, когато е приложимо, резултатите от измерванията за всеки измерен земеделски парцел и използваните измервателни методи;
- дали кандидатът е уведомен предварително за проверката и, ако е така, какъв е бил срокът на предварителното уведомление;
- данни за конкретните и допълнителни мерки за контрол, които трябва да се предприемат във връзка с отделните схеми/мерки за подпомагане;
- данни за всички установени случаи на неспазване.

6. Извършване на проверка на място

Когато проверяващият пристигне на място, той ще обясни целта на проверката и ще даде насоки за начина на извършване и необходимите документи, които трябва да бъдат представени за проверка. Всеки кандидат е задължен да оказва помощ и съдействие на проверяващия, за да може проверката да се извърши обективно и в кратък срок.

7. Уведомяване за резултата от проверката на място

В края на проверката на място проверяващия ще запознае кандидата с резултатите и ще му даде възможност да погледне контролния доклад и да добави бележки. Ако при проверката са установени несъответствия, ще бъде изпратено уведомително писмо с копие от контролния доклад в рамките на три месеца от датата на проверката. Допуска се и по-дълъг срок, ако са взети проби за физически или химически анализ.

8. Подаване на възражения

Всеки кандидат има право да изпрати възражения относно извършената проверка, в писмена форма, в 14 дневен срок от получаване на уведомителното писмо на посочения в него адрес. Жалбата трябва да е написана на български език и да съдържа:

1. Данни на кандидата:
 - За физически лица – трите имена, адрес за кореспонденция, телефон за връзка;
 - За ЕТ/ЮЛ – фирма, ЕИК по БУЛСТАТ, управляващо лице, адрес за кореспонденция, телефон за връзка;
2. УРН – уникален регистрационен номер на кандидата;
3. Изходящият номер на уведомителното писмо (Изх. № .../..... от дата);

4. Възраженията и тяхното основание;
5. Писмени доказателства, ако това е необходимо;
6. Искането;
7. Подпис на кандидата.

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 809/2014 НА КОМИСИЯТА от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие;
2. АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС.

Важно! Ако кандидат уведомен за проверка на място откаже съдействие на проверяващия, като не го допусне до своето стопанство, не представи изисканите документи за проверка или по друг начин възпрепятства извършването на проверката, може да му бъде отказано плащане по всички схеми и мерки по които кандидатства за текущата година.

IV. Кръстосано съответствие

1. Общи принципи

Правилата за кръстосано съответствие се състоят от законоустановените изисквания за управление, съгласно правото на Съюза и стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, установени на национално равнище, както са посочени в Приложение II от Регламент (ЕС) № 1306/2013, свързани със следните области:

- а) околна среда, изменение на климата и добро земеделско състояние на земята;
- б) обществено здраве, здраве на животните и на растенията;
- в) хуманно отношение към животните.

Стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, установени на национално равнище, имат за цел да допринесат за предотвратяване на ерозията, запазване на органичните вещества и структурата на почвите, осигуряване на минимално ниво на поддръжка, избягване на влошаването на местообитанията и защита и управление на водните ресурси.

Законоустановените изисквания за управление представляват извадка от определени правила, които са важни от приложимото секторно европейско и/или национално законодателство в областта на екологичното, ветеринарното, фитосанитарното законодателство и законодателството за храните и фуражите.

2. Заинтересовани кандидати

Правилата за кръстосано съответствие следва да се изпълняват от кандидати, получаващи плащания по следните схеми и мерки на ОСП: **Схеми за директни плащания (Приложение I от Регламент (ЕС) № 1307/2013):**

- 1) Схема за единно плащане на площ;
- 2) Преразпределително плащане;
- 3) Плащане за селскостопански практики благоприятни за климата и околната среда – зелени директни плащания;
- 4) Плащане за млади земеделски стопани;
- 5) Доброволно обвързано с производството подпомагане;
- 6) Специално плащане за култура – памук.

Плащания по мерки от Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор в България 2014-2018 г., в съответствие с чл. 46 и 47 от Регламент (ЕС) № 1308/2013:

- 1) Преструктуриране и конверсия на лозя;
- 2) Събиране на реколтата на зелено.

Годишни премии съгласно Регламент (ЕС) № 1305/2013 по мерки:

- 1) Член 21, параграф 1 Инвестиции в развитието на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите;
 - а) залесяване и създаване на гористи местности;
 - б) създаване на агро-лесовъдни системи;
- 2) Член 28 Агроекология и климат;
- 3) Член 29 Биологично земеделие;
- 4) Член 30 Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите;
- 5) Член 31 Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения;

6) Член 33 Хуманно отношение към животните;

7) Член 34 Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите.

3. Информация за кандидатите

Списък на изискванията и стандартите, които трябва да се спазват на равнище индивидуално стопанство, както и ясна и точна информация за тях са публикувани на сайта на МЗХ на адрес: <http://www.mzh.government.bg/mzh/bg/Home.aspx>.

В Приложение 4 на Ръководството са изложени правилата за кръстосано съответствие, които трябва да бъдат изпълнявани в зависимост от условията за приложимост на изискванията на ниво индивидуално стопанство, както и компетентния контролен орган за всяко изискване.

4. Прилагане на административна санкция

Когато кандидат не изпълнява правилата на кръстосано съответствие на него му се налага административна санкция. Административната санкция се налага само ако неспазването е резултат от действие или бездействие, за което въпросният кандидат е пряко отговорен и ако са изпълнени едното или двете от следните допълнителни условия:

- изискването е свързано със земеделската дейност на кандидата;
- площта на стопанството на кандидата е засегната

Административната санкция се прилага посредством намаляване или изключване на цялата сума на плащанията, които са предоставени или предстои да се предоставят на съответния кандидат във връзка със заявлението за подпомагане, което е подадено или ще бъде подадено в хода на календарната година, в която е констатирано неспазването.

При изчисляването на намаляванията и изключванията се вземат предвид тежестта, степенята, продължителността и повторемостта на констатираното неспазване, както и дали неспазването е поради небрежност, или умишлено.

В случай на неспазване поради небрежност процентът на намаляването не надвишава 5%, а в случаите на повторно неспазване не надвишава 15%. В случай на умишлено неспазване процентът на намаляването по принцип е не по-нисък от 20% и може да доведе до цялостно изключване от една или няколко схеми за подпомагане и може да се прилага в продължение на една или повече календарни години.

При всички случаи общата сума на намаляванията и изключванията от помощ за една календарна година не може да е по-голяма от общата сума на плащанията, които кандидата има право да получи в година, в която е констатирано неспазването.

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1306/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799;
2. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 809/2014 НА

Виж Приложение 4 – Правила за кръстосано съответствие

Важно! Административна санкция се налага, когато правилата за кръстосано съответствие не се изпълняват през цялата календарна година („съответната календарна година“) и това неспазване пряко се дължи на кандидата, подад заявлението за подпомагане през съответната календарна година.

КОМИСИЯТА от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие;

3. ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 640/2014 НА КОМИСИЯТА от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие;

4. Методика за прилагане на кръстосаното съответствие в България;

5. Ръководство за прилагане на законоустановените изисквания за управление в България;

6. Наръчник за практическо приложение на условията за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние.

V. Специфични изисквания към постоянно затревените площи по схеми и мерки за подпомагане, базирани на площ

1. Схема за единно плащане на площ (СЕПП)

СЕПП е основната схема за подпомагане с директни плащания. Подпомагането се базира на хектар допустима земеделска площ, върху която земеделският стопанин извършва земеделска дейност и която ползва на правно основание. Ставката на хектар се определя на база окончателния размер на допустимата площ по схемата за текущата кампания.

2. Схема за преразпределително плащане (СПП)

Подпомагане по схемата за преразпределително плащане се отпуска за първите до 30 ха допустими площи по Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) за всяко стопанство, независимо от размера.

За стопанствата с размер до 30 ха преразпределителното плащане е за съответния брой хектари, които са допустими по СЕПП. За стопанства с размер 30 ха и повече преразпределителното плащане е за 30 ха.

Изискванията за допустимост по Схемата за преразпределително плащане са:

- земеделските площи да отговарят на изискванията за допустимост по СЕПП;
- земеделските площи да са заявени за подпомагане по СЕПП.

Ставката на хектар се определя на база окончателния размер на допустимата площ по схемата за текущата кампания.

3. Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда – зелени директни плащания (ЗДП)

Зелени директни плащания се отпускат за допустимите площи по Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) при условие, че в стопанството, доколкото са приложими за неговия вид и размер, се изпълняват зелените изисквания.

Зелените изисквания са три:

диверсификация на културите – за обработваемата площ в стопанството;

- запазване на постоянно затревените площи – за постоянно затревените площи в зони по НАТУРА 2000;

- поддържане на 5% от обработваемата земя като екологично насочени площи – за обработваемата площ в стопанството.

ЗАПАЗВАНЕ НА ПОСТОЯННО ЗАТРЕВЕНИТЕ ПЛОЩИ

Постоянно затревените площи в зони по НАТУРА 2000 са включени в рамките на слой „Екологично чувствителни ПЗП“. Те не трябва да бъдат разоравани или преобразувани!

За запазване на дела на постоянно затревените площи в страната, което е изискване съгласно регламента за директните плащания и в съответствие с чл. 33а, ал. 3 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), Министерството на земеделието и храните създава слой „Постоянно затревени площи“, който се одобрява със заповед на министъра на земеделието и храните. Площите, които са включени в слоя не могат да бъдат разоравани и преобразувани и

могат да бъдат заявявани за директни плащания само като постоянно затревени площи.

Ставката на хектар се определя на база окончателния размер на допустимата площ за текущата кампания.

Използвани източници:

1. НАРЕДБА № 3 от 17.02.2015 г. за условията и реда за прилагане на схемите за директни плащания;
2. Наръчник за кандидатстване по схеми за директни плащания.

4. Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020

Подпомагането по мярка 10 „Агроекология и климат“ се предоставя под формата на годишно агроекологично плащане за прилагане на дейности насочени към опазването на околната среда и правилното управление на земеделските ресурси.

Подпомагането се предоставя за постигане на следните цели:

1. запазване и поддържане на постоянно затревени площи с висока природна стойност и свързаните с тях видове, чрез насърчаване или възстановяване на традиционните практики за управление на полуприродните затревени площи;
2. предотвратяване на бъдещата загуба на затревени площи, причинена от превръщането им в обработваеми земеделски земи или преизпасването им;
3. опазване на биологичното разнообразие и защита, поддържане и възстановяване на благоприятния статус на местата от Натура 2000, преди да са влезли в сила задължителните ограничения, наложени от плановете им за управление и заповедите за обявяването им, издадени съгласно Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L, бр. 206 от 22 юли 1992 г.);
4. предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им.

ВИДОВЕ АГРОЕКОЛОГИЧНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТОЯННО ЗАТРЕВЕНИ ПЛОЩИ:

1. **Направление „Възстановяване и поддържане на постоянно затревени площи с висока природна стойност“ (ВПС)**
 - за поддържане на затревените площи с ВСП чрез паша (код АКП 1) – до 126,80 евро/ха
 - за поддържане на затревените площи с ВПС чрез косене (код АКК 1) – до 113,51 евро/ха
2. **Направление „Поддържане на местообитанията на Царски орел и Египетски лешояд в обработваеми земи с орнитологично значение“**
 - за превръщане на обработваемите земи, които са местообитания на Царски орел (*Aquila heliaca*) или Египетски лешояд (*Neorhion peregriniferus*) в постоянно затревени площи (код АК 5) – до 278 евро/ха
3. **Направление „Контрол на почвената ерозия“, дейност „Превръщане на обработваемите земеделски земи в постоянно затревени площи“**
 - за превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи (код АК 6) – до 315 евро/ха.

Виж Приложение 5 - Специфични изисквания по М10 (код АКП 1)

Виж Приложение 6 – Специфични изисквания по М10 (код АКК 1)

Виж Приложение 7 – Специфични изисквания по М10 (код АК 5)

Виж Приложение 8 - Специфични изисквания по М10 (код АК 6)

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;
2. НАРЕДБА № 7 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
3. Методика за намаляване и отказване на агроекологични плащания по мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020 г.
4. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

5. Мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020

Подпомагането по мярка 11 „Биологично земеделие“ се предоставя под формата на годишно плащане за извършване на земеделски дейности, насочени към подобряване и опазване на околната среда. Прилагането на правилата за биологично земеделие в земеделските стопанства се подпомага за постигане на следните цели:

1. подобряване на управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите;
 2. предотвратяване на почвената ерозия и борба с климатичните промени;
 3. насърчаване на растежа и създаване на нови работни места в селските райони чрез прилагане на методите на биологичното производство.
- ПОДПОМАГАНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТОЯННО ЗАТРЕВЕНИ ПЛОЩИ:**
1. **Подмярка „Плащания за преминаване към биологично земеделие“**
 - за направление „Биологично растениевъдство в преход – постоянно затревени площи (ливади и пасища)“ (код БРП 2) – 128 евро/ха
 2. **Подмярка „Плащания за поддържане на биологично земеделие“**
 - за направление „Биологично растениевъдство – постоянно затревени площи (ливади и пасища)“ (код БР 11) – 112 евро/ха

Виж Приложение 9 - Специфични изисквания по М11 (код БРП 2)

Виж Приложение 10 - Специфични изисквания по М11 (код БР 11)

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;
2. НАРЕДБА № 4 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
3. Методика за намаляване и отказване на плащания по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
4. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

6. Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020

Подпомагането по мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ се предоставя под формата на годишно плащане на хектар допустима за подпомагане площ при спазване на забраните за земеделска дейност, включени в издадените от

министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване на съответната защитена зона от Натура 2000.

Подпомагането по мярката цели опазването, поддържането и/или възстановяването на благоприятното състояние на природни местообитания и местообитания на видовете, предмет на опазване в защитените зони.

ЗАБРАНИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ДЕЙНОСТ ВАЖАЩИ ЗА ПОСТОЯННО ЗАТРЕВЕНИ ПЛОЩИ (ГРУПА А)

Виж Приложение 11 - Специфични изисквания по М12 (ограничения за ПЗП – група А)

1. Забрана за премахване на характеристиките на ландшафта (синори, единични и група дървета), при ползването на земеделски земи като такива.
2. Забрана за косене на ливадите преди 15 юни, както и от периферията към центъра.
3. Забрана за косене на ливадите до 1 юли.
4. Забрана за косене на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.
5. Забрана за използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

Размерът и комбинирането на компенсаторните плащания за забраните, разписани в заповедите за обявяване на защитените зони от Натура 2000, са посочени в Приложение 1 към чл. 7, ал. 4 от Наредба № 5 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014–2020.

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;
2. НАРЕДБА № 5 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014-2020 г.;
3. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

7. Мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020

Подпомагането по мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ се предоставя под формата на годишно компенсационно плащане на хектар допустима земеделска площ за постигане на следните цели:

1. поддържане на земеделската дейност в необлагодетелстваните райони и предотвратяване на изоставянето на земеделските земи;
2. противодействие на обезлюдяването на необлагодетелстваните райони;
3. поддържане на ландшафта и биологичното разнообразие;

4. рационално използване, съхранение и устойчиво управление на земята и другите природни ресурси.

Подпомагането по мярката се предоставя на кандидати, които извършват земеделска дейност в необлагодетелствани райони съгласно Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват, приета с ПМС № 30 от 2008 г. (ДВ, бр. 20 от 2008 г.).

Финансовата помощ се предоставя в рамките на финансовите средства, предвидени за подмерките под формата на ежегодни компенсаторни плащания за хектар допустима площ, която попада в обхвата на районите като 75 на сто от помощта се осигуряват от Европейския съюз и 25 на сто - от бюджета на Република България. Изчисленията на финансовата помощ по подмярка 13.1 „Компенсационни плащания в планински райони“ за всеки отделен кандидат за подпомагане се извършват въз основа на средния размер на нивата на плащане към съответните деклариранни площи, които са определени, както следва:

1. за частта до 50 ха – левовата равностойност на 130 евро на хектар;
2. за частта над 50 ха до 100 ха – левовата равностойност на 70 евро на хектар;

3. за частта над 100 ха – левовата равностойност на 30 евро на хектар.

Изчисленията на финансовата помощ по подмярка 13.2 „Компенсационни плащания за други райони, засегнати от значителни природни ограничения“ за всеки отделен кандидат за подпомагане се извършват въз основа на средния размер на нивата на плащане към съответните деклариранни площи, които са определени, както следва:

1. за частта до 50 ха – левовата равностойност на 70 евро на хектар;
2. за частта над 50 ха до 100 ха – левовата равностойност на 30 евро на хектар;
3. за частта над 100 ха – левовата равностойност на 15 евро на хектар.

Използвани източници:

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;
2. НАРЕДБА № 6 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
3. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 13 „Плащания за райони с природни ограничения или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

VI. Приложения

- Приложение 1 – Неземеделски площи (недопустими за подпомагане)
Приложение 2 – Видове постоянно запревени площи
Приложение 3 – Допустими за подпомагане линейни елементи
Приложение 4 – Правила за кръстосано съответствие
Приложение 5 – Специфични изисквания по М 10 (код АКП 1)
Приложение 6 – Специфични изисквания по М 10 (код АКК 1)
Приложение 7 – Специфични изисквания по М10 (код АК 5)
Приложение 8 – Специфични изисквания по М 10 (код АК 6)
Приложение 9 – Специфични изисквания по М 11 (код БРП 2)
Приложение 10 – Специфични изисквания по М 11 (код БР 11)
Приложение 11 – Специфични изисквания по М 12 (ограничения за ПЗП – група А)
Приложение 12 – Приложимо законодателство

1. Необработваеми площи –
храсти и запревени площи

Приложение 1 – Неземеделски площи (недопустими за подпомагане)

Храсти и запревени
площи, изобраз. 1, 2

1. Необработваеми площи – герета

Дере, изобраз. 3, 4

1. Необработваеми площи – оврази

Овраг, изобраз. 5, 6

1. Необработваеми площи – полски пътица

Полски път,
изображ. 7, 8

1. Необработваеми площи – прокари

Прокар,
изображ. 9, 10

1. Необработваеми площи – просеки

Просека,
изображ. 11, 12

2. Територии, заети от гори

Територии, за-
ети от гори,
изображ. 13, 14

3. Урбанизирани територии – град-ски структури, застроени площи извън населените места

Градски структури -
изображ. 15;

Застроена площ из-
вън населено място,
изображ. 16

3. Урбанизирани територии – зони за спорт и отдих

Зона за спорт,
изображ. 17;

Зона за отдих извън
населено място,
изображ. 18

4. Водни площи – реки и речни корита

Река, изображ. 19;

Речно корито,
изображ. 20

4. Водни площи – езера

Езеро,
изображ. 21, 22

4. Водни площи – язовири

Язовир,
изображ. 23, 24

4. Водни площи – блата

Блато,
изображ. 25, 26

4. Водни площи – канали и гранични водни площи

Канал,
изображ. 27, 28

5. Нарушени терени – кариери

Кариера,
изображ. 29, 30

5. Нарушени терени – открити рудници и табани

Открит рудник,
изображ. 31;

Табан,
изображ. 32

5. Нарушени терени – сметница и хвостохранилища

Сметнице,
изображ. 33;

Хвостохранилище,
изображ. 34

6. Транспортна инфраструктура – пътища с трайна настилка и прилежащите към тях територии

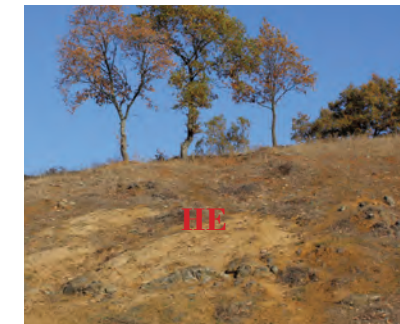
Път с трайна настилка,
изображ. 35, 36

6. Транспортна инфраструктура – железопътни линии и прилежащите към тях територии

Железопътна линия,
изображ. 37, 38

7. Голи и ерозирани терени – заети от пясъци, чакъл и голи скали

Оголен и ерозира терен,
изображ. 39;

Ерозиран терен зает от скали,
изображ. 40

7. Голи и ерозирани терени – заети от пясъци, чакъл и голи скали

Терен зает от чакъл,
изображ. 41;

Оголен и ерозиран терен,
изображ. 42

Приложение 2 – Видове постоянно затревени площи

1. Постоянни или временни пасища за паша на животни (код 314 000)

Пасище,
изображ. 43, 44

2. Ливади за косене (код 315 000)

Ливада,
изображ. 45, 46

3. Постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене (код 316 000)

Постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене, изобраз. 47, 48

Приложение 3 – Допустими за подпомагане линейни елементи

1. Живи плетове – редици от храсти, понякога с редици от дървета в средата

Живи плетове (до 2 м ширина), изобраз. 49, 50

2. Каменни стени – направени от човека структури от камъни или тухли

Каменна стена (до 2 м ширина), изобраз. 51, 52

3. Дървета в редица

Дървета в редица (до 2 м ширина), изобраз. 53, 54

4. Дървета в група

Дървета в група, изобраз. 55, 56

5. Синори (полски граници)

Синор (до 2 м ширина), изобраз. 57, 58

6. Тераси

Трайна тераса, изобраз. 59, 60

7. Канавки

Канавка (до 2 м ширина), изобраз. 61, 62

8. Буферни ивици по протежението на водни басейни

Буферна ивица (до 2 м ширина), изобраз. 63, 64

Приложение 4 – Правила за кръстосано съответствие

ПРАВИЛА ЗА КРЪСТОСАНО СЪОТВЕТСТВИЕ СЪГЛАСНО ЧЛЕН 93 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1306/2013

ОБЛАСТ	ОСНОВЕН ВЪПРОС	НС/ЗИУ	ИЗИСКВАНИЯ И СТАНДАРТИ	УСЛОВИЯ ЗА ПРИЛОЖИМОСТ НА ИЗИСКВАНИЯТА	КОМПЕТЕНТЕН КОНТРОЛЕН ОРГАН
Околна среда, изменение на климата, добро земеделско състояние на земята	Воду	ЗИУ 1	Опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници	Ако площи или животновъден обект от стопанството попадат в нитратно уязвима зона (НУЗ), следва да се спазват изискванията на Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.	БАБХ
		НС 1	Национален стандарт 1. Забранява се използването на минерални и органични азотсъдържащи торове в буферните ивици: - с ширина минимум 5 метра на равнинни площи, по протежение на повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), с изключение на оризовите клетки; - с ширина минимум 10 метра на равнинни площи при торене с течна фракция на оборския тор; - с ширина минимум 10 метра при торене на площи с наклон; - с ширина минимум 50 метра при торене на площи с остър наклон.	Ако земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждение или постоянно затревена площ) граничи с повърхностен воден обект (река, язовир, езеро, море), с изключение на оризовите клетки, следва да се спазва забраната за използване на минерални и органични азотсъдържащи торове в буферната ивица по протежението на водния обект.	ДФЗ-РА
		НС 2	Национален стандарт 2. При използване на вода за напояване, земеделският стопанин трябва да притежава съответния документ за право на ползване (разрешително, договор и др.).	Ако в стопанството се използва вода за напояване за производствени нужди, следва да са налични документи за право на ползване на водата издадени от оторизирани органи.	ДФЗ-РА

		НС 3	Национален стандарт 3. Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).	За всички площи от стопанството (вкл. както земеделските площи, така и площите обслужващи земеделската дейност), следва да се спазва забраната за пряко или непряко замърсяване на подземните води с опасни вещества от земеделската дейност, включени в Списък I и Списък II към НС 3.	ДФЗ-РА
Почви и въглеродни запаси		НС 4	Национален стандарт 4. В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи над 5 ха е задължително в общата сешбооборотна площ да се включат минимум 30% култури със слята повърхност, с изключение на площи за производство на тютюн.	Ако обработваемата земя в стопанството е над 5 ха (50 дека), следва да се засят минимум 30 % култури със слята повърхност от общата сешбооборотна площ, с изключение на площите за производство на тютюн.	ДФЗ-РА
		НС 5	Национален стандарт 5. За ограничаване на ерозията на площи с наклон се прилага: - за обработваеми земи – обработката на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите; - за трайни насаждения – укрепване на междуредията чрез затревяване частично/пълно, или засяване/засаждане с други култури, и/или обработката на почвата се извършва перпендикулярно на склона или по хоризонталите.	Ако обработваеми площи и/или площи с трайни насаждения от стопанството са с наклон, следва върху тях да бъде приложена някоя от изброените мерки за ограничаване на ерозията на площи с наклон.	ДФЗ-РА
		НС 6	Национален стандарт 6. Забранява се изгарянето на стърнищата.	Ако в стопанството се отглеждат зимни и/или пролетни житни култури със слята повърхност - пшеница, ръж, тритикале, овес и ечемик, следва да се спазва забраната за изгаряне на стърнищата.	ДФЗ-РА

Биологично разнообразие	ЗИУ 2	Опазване на дивите птици и техните местообитания	Ако земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждане или постоянно запревена площ) попада в защитена зона за опазване на дивите птици (Натура зона за птиците), съгласно Закона за биологичното разнообразие, следва да се спазват забраните за земеделска дейност за конкретната зона.	ДФЗ-РА
	ЗИУ 3	Опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна	Ако земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждане или постоянно запревена площ) попада в защитена зона за опазване на природните местообитания и за дивата флора и фауна (Натура зона за местообитанията), съгласно Закона за биологичното разнообразие, следва да се спазват забраните за земеделска дейност за конкретната зона.	ДФЗ-РА
	Ландшафт, минимално ниво на поддържане	НС 7 Национален стандарт 7а) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.	Ако във или към земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждане или постоянно запревена площ) са налични полски граници (синори), то те следва да се запазват и поддържат.	ДФЗ-РА
		Национален стандарт 7б) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.	Ако върху земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждане или постоянно запревена площ) са изградени трайни тераси, то те следва да се запазват и поддържат.	ДФЗ-РА

			Национален стандарт 7в) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност - орлова папрат (Pteridium aquilinum), чемерика (Veratrum spp.), айлант (Ailanthus altissima) и аморфа (Amorpha fruticosa).	За всички постоянно запревени площи от стопанството, следва да се прилагат методи за борба (премахване) на видовете нежелана растителност – орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа.	ДФЗ-РА
			Национален стандарт 7г) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите живи плетове и гървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане при птиците (от 1 март до 31 юли).	Ако във или към земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждане или постоянно запревена площ) са налични живи плетове и/или гървета, в които птиците могат да гнездят, следва да се спазва забраната за отрязването им по време на размножителния период и периода на отглеждане при птиците (от 1 март до 31 юли).	ДФЗ-РА
Обществено здраве, здраве на животните и на растенията	Безопасност на храните	ЗИУ 4	Законодателство за храните и фуражите	Следва да се спазват изискванията засягащи производството на храните и фуражите, когато в стопанството се: - произвеждат храни от растителен произход (плодове, зеленчуци); - отглеждат фуражни култури (царевица за силаж, фуражно цвекло, ливадно сено и др.); - отглеждат селскостопански животни, складираат и изхранват фуражи; - отглеждат млечни крави и се произвежда и съхранява маяко; - съхраняват яйца при производството им.	БЛБХ

		ЗИУ 5	Ограничения за употребата на определени субстанции с хормонално или тиреостатично действие и на бета-антагонисти при животните	Ако в стопанството се отглеждат продуктивни животни – едри преживни животни, дребни преживни животни, свине, едрокопитни (които се отглеждат за месо) или аквакултури, следва да се спазват ограниченията за употреба на определени субстанции с хормонално или тиреостатично действие и на бета-антагонисти при животните.	БАБХ
Идентификация и регистрация на животните		ЗИУ 6	Регистрация и идентификация на свине	Ако в стопанството се отглеждат свине, следва да се спазват изискванията за правилна регистрация и идентификация на свине.	БАБХ
		ЗИУ 7	Регистрация и идентификация на едрогат добитък (ЕРА)	Ако в стопанството се отглеждат едри преживни животни – говеда и/или биволи, следва да се спазват изискванията за правилна регистрация и идентификация на едри преживни животни.	БАБХ
		ЗИУ 8	Регистрация и идентификация на овце и кози	Ако в стопанството се отглеждат овце и кози, следва да се спазват изискванията за правилна регистрация и идентификация на овце и кози.	БАБХ
Болести по животните		ЗИУ 9	Профилактика и контрол на трансмисивни спонгиозни енцефалопатии (ТСЕ)	Ако в стопанството се отглеждат едри преживни животни, дребни преживни животни и/или непреживни животни, следва да се спазват изискванията за профилактика и контрол на трансмисивни спонгиозни енцефалопатии (ТСЕ).	БАБХ

	Продукти за растителна защита	ЗИУ 10	Ограничения при използването на продукти за растителна защита (ПРЗ)	Ако в стопанството се използват продукти за растителна защита (ПРЗ), следва да се спазват разписаните ограничения при тяхното използване.	БАБХ
Хуманно отношение към животните	Хуманно отношение към животните	ЗИУ 11	Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета	Ако в стопанството се отглеждат телета (сем. Bovidae) на възраст до 6 месеца, следва да се спазват разписаните минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета.	БАБХ
		ЗИУ 12	Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине	Ако в стопанството се отглеждат свине за развъждане и/или утаяване, следва да се спазват разписаните минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине.	БАБХ
		ЗИУ 13	Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни* * „Селскостопански животни“ са животните (без риби, влечуги, амфибии и безгръбначни), отглеждани и развъждани за производство на животински продукти (храна, вълна, кожа, ценна кожа с козина), за други селскостопански цели или за работа.	Ако в стопанството се отглеждат или развъждат селскостопански животни*, следва да се спазват разписаните минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни.	БАБХ

Приложение 5 – Специфични изисквания по М10 (код АКП 1)

- № **Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи
заявени по направление „Възстановяване и поддържане на
постоянно затревени площи с висока природна стойност“
(ВПС 1)
Деятелност „Възстановяване и поддържане на затревени площи
с висока природна стойност (ВПС) – чрез паша“ – код АКП 1

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 3.** Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).

2. **Национален стандарт 7в)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност – орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква „в“, подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подгряване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Забрана за използване на минерални торове и продукти за растителна защита.

2. Забрана за разораване на постоянно затревените площи.

3. Забрана за изграждане на нови отводнителни системи.

4. Поддържане гъстотата на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата от 0,3 до 1 ЖЕ/ха.

Приложение 6 – Специфични изисквания по М10 (код АКК 1)

- № **Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014-2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи
заявени по направление „Възстановяване и поддържане на
постоянно затревени площи с висока природна стойност“
(ВПС 1)
Деятелност „Възстановяване и поддържане на затревени площи
с висока природна стойност (ВПС) – чрез косене“ – код АКК 1

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 3.** Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).

2. **Национален стандарт 7в)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност – орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква „в“, подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подгряване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Забрана за използване на минерални торове и продукти за растителна защита.

2. Забрана за разораване на постоянно затревените площи.

3. Забрана за изграждане на нови отводнителни системи.

4. Забрана за косене на ливадите до 15 юни за равнинните райони и до 30 юни за планинските райони.

5. Косенето да се извършва от 15 юни до 15 юли за равнинните и хълмисти райони и между 30 юни до 15 август за планинските райони.

Приложение 7 – Специфични изисквания по М10 (код АК 5)

- № **Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи заявени по направление „Поддържане на местообитанията на Царски орел и Египетски лешояд в обработваеми земи с орнитологично значение“
Дейност „Превръщане на обработваемите земи, които са местообитания на Царски орел (*Aquila heliaca*) или Египетски лешояд (*Neorhion neohesperus*), в постоянно затревени площи“ – код АК 5

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 7а)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.

2. **ЗИУ 2.2. НАТУРА зона за птиците (забрани):**

Забрана за премахване на характеристиките на ландшафта (синори, единични и група дървета) при ползването на земеделските земи като такива.*

* *Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и лери) и обработваеми земи.*

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква "в", подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подрязване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Изискване през първата година от прилагането на дейността до 30 септември площите да бъдат засети с многогодишни житни тревни смеси и/или с многогодишни житно-бобови тревни смеси.

2. Изискване за превръщане на обработваемите земи, които са местообитания на Царски орел (*Aquila heliaca*) или Египетски лешояд (*Neorhion neohesperus*), в постоянно затревени площи.

3. Забрана за разораване на постоянно затревените площи.

Приложение 8 – Специфични изисквания по М10 (код АК 6)

- № **Мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи заявени по направление „Контрол на почвената ерозия“, Дейност“ Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи“ – код АК 6

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 7а)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.

2. **Национален стандарт 7б)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква "в", подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подрязване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Изискване за превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи.

2. Забрана за разораване на постоянно затревените площи.

Приложение 9 – Специфични изисквания по М11 (код БРП 2)

- № **Мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи заявени по подмярка „Плащания за преминаване към биологично земеделие“
Направление „Биологично растениевъдство в преход – постоянно затревени площи (ливади и пасища)“ – код БРП 2

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 3.** Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).
2. **Национален стандарт 7а)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.
3. **Национален стандарт 7б)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.
4. **Национален стандарт 7в)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност – орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква "в", подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подгряване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Земеделските стопани спазват изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията.

Приложение 10 – Специфични изисквания по М11 (код БР 11)

- № **Мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020**
Специфични изисквания към постоянно затревените площи заявени по подмярка „Плащания за поддържане на биологично земеделие“
Направление „Биологично растениевъдство – постоянно затревени площи (ливади и пасища)“ – код БР 11

I. Базови изисквания

A. Задължения по кръстосаното съответствие

1. **Национален стандарт 3.** Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).
2. **Национален стандарт 7а)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите полски граници (синори) в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.
3. **Национален стандарт 7б)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.
4. **Национален стандарт 7в)** Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност – орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

Б. Минимални изисквания за използването на торове и продукти за растителна защита

1. Земеделските стопани спазват Правилата за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници на заявения парцел.

В. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква "в", подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подгряване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Изисквания по управление

1. Земеделските стопани спазват изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията.

Приложение 11 – Специфични изисквания по М12 (ограничения за ПЗП – група А)

№ Специфични изисквания към постоянно затревените площи заявени по мярка 12 „Плащания по Natura 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020 (Ограничения за постоянно затревени площи – група А)

I. Базови изисквания А. Национални стандарти за добро земеделско и екологично състояние

1. **Национален стандарт 3.** Забранява се пряко и непряко отвеждане на вещества от Списък I и Списък 2I в подземните води (Приложение към НС 3.).

2. **Национален стандарт 7б)** задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянни пасища, мери и ливади от нежелана растителност - орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

3. **Национален стандарт 7г)** задължително е да се запазват и поддържат съществуващите живи плетове и гървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане при птиците (от 1 март до 31 юли).

Б. Критерии и минимални дейности

1. За постоянно затревени площи, поддържани в състояние, позволяващо извършване на паша или косене по смисъла на чл. 4, параграф 1, буква "в", подт. ii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, трябва да бъде приложена поне една от следните минимални дейности: подрязване на тревата и/или премахване на плевели и храсти.

II. Забрани за земеделска дейност 1. Забрана за премахване на характеристиките на ландшафта (синори, единични и група гървета), при ползването на земеделските земи като такива.

2. Забрана за косене на ливадите преди 15 юни, както и от периферията към центъра.

3. Забрана за косене на ливадите до 1 юли.

4. Забрана за косене на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

5. Забрана за използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

Приложение 12 – Приложимо законодателство

ПРИЛОЖИМО ЕВРОПЕЙСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета;

2. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1306/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799;

3. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1307/2013 НА ЕП И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета;

4. ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 639/2014 НА КОМИСИЯТА от 11.03.2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за изменение на приложение X към същия регламент;

5. ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 640/2014 НА КОМИСИЯТА от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие;

6. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 641/2014 НА КОМИСИЯТА от 16 юни 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика;

7. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 809/2014 НА КОМИСИЯТА от 17 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол, мерките за развитие на селските райони и кръстосаното съответствие.

ПРИЛОЖИМО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС;

2. ЗАКОН за подпомагане на земеделските производители;

3. НАРЕДБА № 2 от 17.02.2015 г. за критериите за допустимост на земеделските площи за подпомагане по схеми и мерки за плащане на площ;

4. НАРЕДБА № 3 от 17.02.2015 г. за условията и реда за прилагане на схемите за директни плащания;
5. НАРЕДБА № 4 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
6. НАРЕДБА № 5 от 27.02.2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания;
7. НАРЕДБА № 5 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
8. НАРЕДБА № 6 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
9. НАРЕДБА № 7 от 24.02.2015 г. за прилагане на мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014-2020 г.;
10. НАРЕДБА № 105 от 22.08.2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на интегрираната система за администриране и контрол.

- ДРУГИ**
1. Методика за намаляване и отказване на агроекологични плащания по мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
 2. Методика за намаляване и отказване на плащания по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
 3. Методика за прилагане на кръстосаното съответствие в България;
 4. Ръководство за прилагане на законоустановените изисквания за управление в България;
 5. Наръчник за практическо приложение на условията за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние;
 6. Наръчник за кандидатстване по схеми за директни плащания;
 7. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 10 „Агроекология и климат“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
 8. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
 9. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
 10. Електронен наръчник за кандидатстване по мярка 13 „Плащания за райони с природни ограничения или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

© Shutterstock: Andras Kovacs/RaptorImages

© Shutterstock: Gabor Pap

Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) е основано през 1988 г. и е първата и най-голяма неправителствена природозащитна организация в България. БДЗП е партньор на BirdLife International, гражданска организация, основана през 1922 г., която представлява мрежа от организации партньори в над 100 страни по света с над 2,7 млн. членове и над 10 млн. поддръжници.

БДЗП работи за опазване на дивите птици, важните за тях места и местообитания, както и за биоразнообразието като цяло. БДЗП защитава правото на съществуване на дивата природа, като по този начин допринася и за устойчивото ползване на природните ресурси и благосъстоянието на хората. БДЗП работи и за хората, като отстоява обществените интереси и правото на всеки на запазена природа и здравословна жизнена среда.

Ръководство за устойчиво
управление на постоянно
защитени площи в местообитания
на царския орел в ключови зони
от „Натура 2000“ в България

Формат 100/70/8
Изготвили От ДФЗ – Лилия Ангелова
и Станислав Роснев

www.birds.bg